

PREPOZNAVANJE TEŠKOĆA U UČENJU

Pedagoginja: Suzana Rajković, prof.

ZBOG ČEGA JE VAŽNO ZNATI PREPOZNATI IMA LI UČENIK TEŠKOĆA U SAVLADAVANJU GRADIVA ?

- Kako bismo na vrijeme reagirali i umanjili štetne učinke.
- Kako bismo spriječili krive procjene od strane roditelja i učitelja .
- Kako bismo sačuvali motivaciju učenika i njegovu uspješnost u savladavanju školskih obveza.

Poremećaj se može manifestirati u nedovoljnoj sposobnosti slušanja, mišljenja, govora, čitanja, pisanja i računanja.

Ove se teškoće mogu javljati pojedinačno ili u kombinaciji što još može uključivati teškoće pažnje, hiperaktivnost i teškoće u radnoj memoriji.

Intelektualne sposobnosti učenika mogu biti od ispodprosječnih do iznadprosječnih.

Neki poznati znanstvenici i umjetnici imali probleme s disleksijom:

Albert Einstein, Thomas Edison, Isaac Newton, Leonardo da Vinci, Pablo Picasso, Agatha Christie, Ernest Hemingway, Mark Twain ,...

TEŠKOĆE KOJE SE NAJČEŠĆE JAVLJAJU KOD UČENIKA

1. Disleksija, disgrafija i diskalkulija (koja nije toliko česta)
2. Hiperaktivnost i poremećaj pažnje

DISLEKSIJA I DISGRAFIJA

- Specifična smetnja u učenju vezana uz čitanje i pisanje.
- Pojavljuje se diljem svijeta bez obzira na kulturu i jezik i zahvaća oko 10% populacije.
- Nije rezultat smanjene inteligencije niti je problem ponašanja i motivacije.
- Nije bolest i ne liječi se u doslovnom smislu te riječi.

DISLEKSIJA I DISGRAFIJA – INDIKATORI

- Teškoće pri pisanju: zamjena slova ili slogova , izostavljanje slova ili slogova.
- Imaju karakterističan nečitak rukopis vrlo teško riječi pišu u redovima.
- Nepovezivanje riječi i zamjene riječi.
- Teškoće u pronalaženju primjerenog značenja riječi.
- Teškoće u razumijevanju teksta.
- Teškoće pri izražavanju misli u pisanom obliku.
- Zabune u orijentaciji “ lijevo – desno “ ili “ gore – dolje “ .
- Neprecizno i pogrešno ponavljanje onog što čuje.
- Teškoće u matematici vezane uz nizove brojeva ili redoslijed matematičkih operacija (zamjenjivanje sličnih brojeva : $7 - 1$; $6 - 9$; $2 - 3$; $23 - 32$) te zamjena simbola matematičkih radnji: plus , minus, množenje , dijeljenje

TEŠKOĆA ČITANJA (DISLEKSIJA)

- Disleksija je teškoća čitanja koja se najčešće manifestira sporim, netočnim čitanjem i slovkanjem.
- Dijete zamjenjuje slova koja slično zvuče ili slično izgledaju (d – b, b – p, i – l, d – b, u – n), te ispušta slogove i dijelove riječi.
- Usmjerenost na tehniku čitanja odražava se na uspješnost razumijevanja pročitanoog teksta.
- Kod djece s disleksijom nalazimo nedovoljnu ovladanost jezikom i brzini procesiranja informacija, loše radno pamćenje.
- Djeca imaju teškoće u prostornoj orijentaciji, praćenju uputa, orijentaciji u vremenu, prisjećanju riječi.

TEŠKOĆA PISANJA (DISGRAFIJA)

- Disgrafija se, kao poremećaj usvajanja vještine pisanja, manifestira u nepravilnom držanju olovke, nepoštivanju crtovlja, nečitkom rukopisu, ispuštanju slova i slogova te zamjeni slova.

Disgrafični učenici:

- izostavljaju slova i slogove
- preskaču riječi
- slova pišu zrcalno
- teško sastavljaju pisani tekst
- slabo organiziraju rečenice na stranici bilježnice
- imaju karakterističan nečitak rukopis
- S obzirom da se disgrafija najčešće javlja u kombinaciji s disleksijom, uspjeh disgrafičnih učenika u pisanju i čitanju je niži od očekivanog.

PREPORUKE:

- Učeniku omogućiti više vremena za pisanje ili manju količinu gradiva
- Ispravljati pogreške u pisanom radu (greške zamjenjivanja, dodavanja, ispuštanja slova i slogova)
- U ispitima koristiti pitanja zatvorenog tipa
- Preferirati usmeno ispitivanje

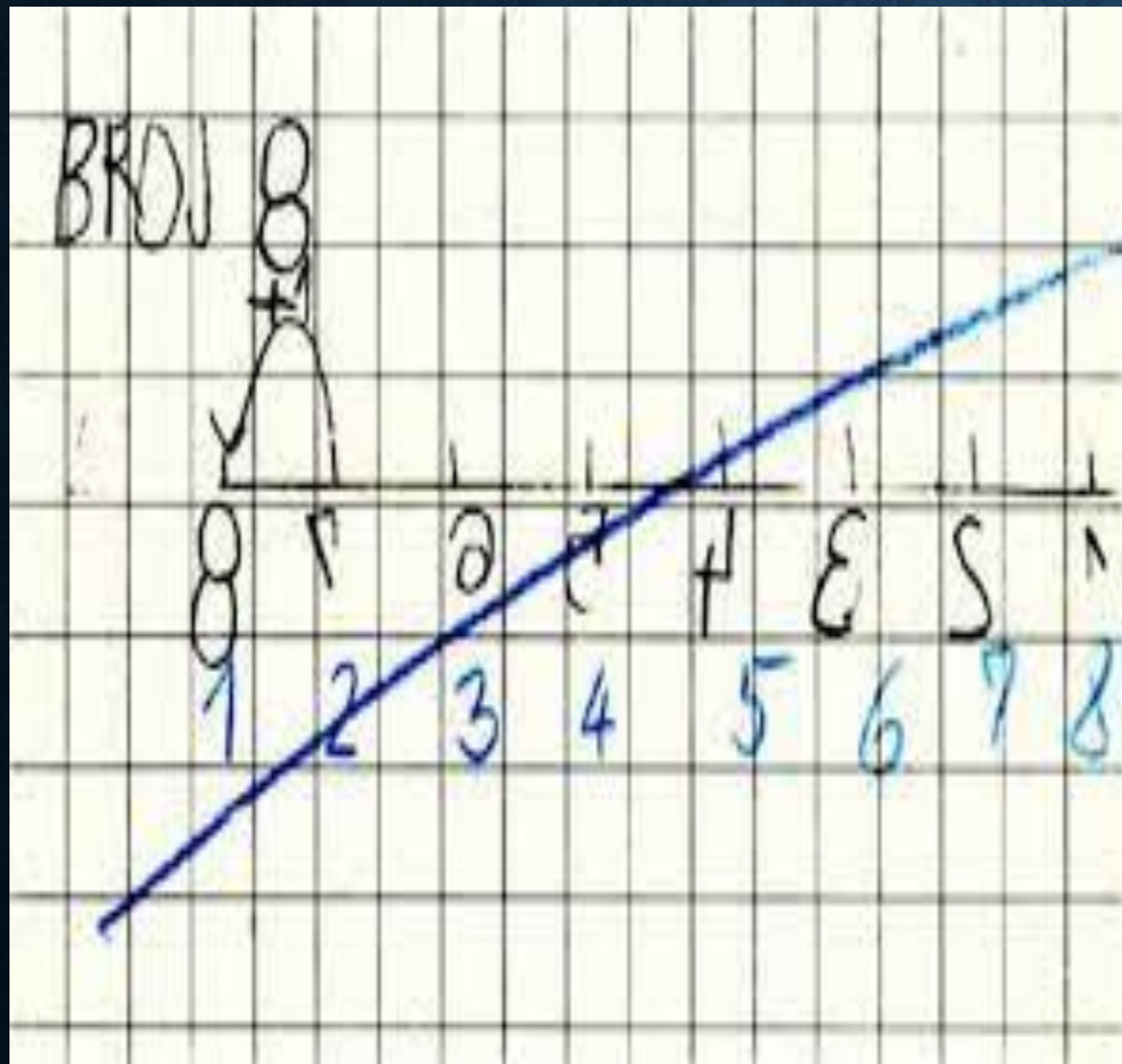
AUTOVANJE U MEPOZNAVO
 EMA-ULOMAK IZ ROMANA
 ZNAVSTVA ZINUVL ISTRO VOONVA
 LIKAS ISPRLISTE KOJIMSMOS
 UUBIUBOVONISTIBAJKE
 IZNASTVE FANTASIKE LIKONI
 SLAVNI SBOR ETNI EPITOTI
 RRIBOVONE ETNI KE-RIPONE
 ONJEANJE UTRE DOJ OSOBI
 DIALOGTBIOL OG AAZOVORNE
 POLIKOVA SLIKOVITOBUO
 BISU NIGLE POSIGNITAJE
 UPORAVOMSTILSKIH ISRAZH
 STRETAVA: EPITETIMA, PERSKI
 TACIJOM, IUSPORDROM

HIMNOVO

ANTON BRANKO SIMIC
 -TEMA IJE DOTAJESEN
 HINNOVA, VOSTARJESME LIRSKA
 PEJZAZKADJESMA KRAJKA
 SLIKOVITAMLIKOVITAE PEJZNE
 PEJZNAZABINJE DOTANA JESEN RAD
 OTSTAV UGROZAJANJ NANNOVA
 MOTIVI, OTICAJI PEJZNI
 UMIETNIC KOPELO
 ONI...
 ...
 ...
 ...
 ...

POREMEĆAJ MATEMATIČKIH SPOSOBNOSTI (DISKALKULIJA)

- Diskalkulija je poremećaj matematičkih sposobnosti izražena teškoćama u svladavanju gradiva u rješavanju matematičkih/aritmetičkih zadataka. Dijete pri tom napreduje u usvajanju matematike, ali mnogo sporije od svojih vršnjaka i neadekvatno svojim sposobnostima.
- Djeca s diskalkulijom imaju mnogo neuobičajenih, specifičnih pogrešaka:
- sporije usvajaju prostorne odnose (gore – dolje, lijevo – desno, ispred – između)
- Teže uspoređuju brojeve po veličini (veće – manje – jednako)
- zamjene brojeva u čitanju i pisanju te na kalkulatoru
- ponavljaju istog broj ili radnju više puta tamo gdje nije prikladno
- zrcalno okretanje znamenki
- velike sporosti u rješavanju zadataka
- nerazumijevanja matematičkih operacija te teškoća učenja tablice množenja
- pogrešnog zamjećivanja znakova za računske operacije
- usporenost: dijete daje ispravan odgovor, ali mu je potrebno mnogo više vremena nego što je to uobičajeno u njegovoj dobi
- proceduralne pogreške: dijete izostavlja, “ preskače “ jedan od obveznih koraka u rješavanju zadatka

$$\begin{array}{r} 54 \\ - 35 \\ \hline 29 \end{array}$$

1 2 3 4 5 6 7 8

1 2 3 4 5 6 7 8

$$\begin{array}{r} 72 \\ + 31 \\ \hline 103 \end{array}$$

PREPORUKE:

- U računanju korištenje prstiju
- Dopustiti korištenje tablice množenja na papiru te matematičkih formula
- Smanjiti broj zadataka, kao i problemske zadatke
- Dopustiti više vremena za rješavanje zadataka i prostora

HIPERAKTIVNOST – DEFICIT PAŽNJE, IMPULZIVNOST I POJAČANA MOTORIČKA AKTIVNOST

- Postavljanje dijagnoze hiperaktivnost – mora uključivati sva tri elementa koja po količini i intenzitetu odstupaju od prosjeka za dob.
- Definicija – razvojni poremećaj nedostatka inhibicije ponašanja koji se očituje kao razvojno neodgovarajući stupanj nepažnje, pretjerane aktivnosti i impulzivnosti, a otežava samousmjerenje i organizaciju ponašanja u odnosu na budućnost (Barkley, 2000.; Strock, 2003; Gardner, 2002.)
- Još se ne zna u potpunosti uzrok, ali brojna istraživanja upućuju na to da je u podlozi poremećaja biološka osnova odnosno kemijska neravnoteža mozga, te razlike u strukturi mozga (poremećaj neurotransmitera ; nezrelost ili kasnije sazrijevanje frontalnih režnjeva)
- Važno je znati da hiperaktivno dijete nije zločesto, neodgovorno, lijeno i neodgojeno.
- Poremećaja u populaciji djece iznosi 3-5%, a četiri puta je veća u dječaka.
- Važno je ovaj poremećaj na vrijeme prepoznati kako bi se pravilnim dosljednim postupcima mogli ublažiti simptomi (u potpunosti ih se ne može ukloniti) .

PONAŠANJA VEZANA UZ POJAČANU MOTORIČKU AKTIVNOST

- Glasni
- Stalno u pokretu
- Pretjerano trčanje ili penjanje
- Vrpolje se na stolcu
- Pretjerano govore
- Tresu rukama ili nogama
- Ne mogu se tiho igrati
- Nemirni
- U školi : uvijek rade nešto drugo od onoga što rade ostala djeca – okreću se, ustaju, šetaju razredom, zadirkuju drugu djecu, otvaraju torbu i vade stvari koje im trenutno ne trebaju i sl. Na satu tjelesne i zdravstvene kulture u pravilu su nespretni i nestabilni - teže im ide kolut naprijed i natrag, u igrama s loptom nisu jako dobri često padaju i puni su modrica

PONAŠANJA KOJA UKAZUJU NA IMPULZIVNOST

- Djelovanje prije nego što se promisli (“što na umu, to na drumu”)
- Nestrpljivost
- Često prekidanje ili ometanje drugih
- Ne pridržavanje pravila u igrama
- Ne čekanje na upute

PONAŠANJA KOJA UKAZUJU NA DEFICIT PAŽNJE

- Općenito - pažnja je kratkotrajna i neselektivna
- Ne dovršavanje započetog
- Neorganiziranost
- Odsutnost duhom
- Nepažljivost
- Teškoće u pridržavanju uputa
- Gubljenje stvari
- Ometaju ih vanjski podražaji
- Zaboravljanje dnevnih aktivnosti

EMOCIONALNO – SOCIJALNO PODRUČJE

- Javljaju se teškoće u kontroli poriva
- na somatskom (loša kontrola sfinktera, ...)
- na emocionalnom planu (napadi bijesa, nepredvidljivost, neadekvatno afektivno reagiranje – ne reagiraju na kažnjavanje, kritike, batine) , agresivnost koja se registrira već u najranijoj dobi i depresivnost

GOVOR I GOVORNI POREMEĆAJI

- Znatno češća pojava govornih poremećaja nego u zdravoj populaciji:
 - smanjeni rječnik
 - agramatičnost
 - teškoće u pronalaženju riječi
 - uporaba skraćenih rečenica

ODNOSI S OKOLINOM

- Teže prihvaćaju socijalne zahtjeve koji rastu s dobi i traže emocionalnu zrelost koju oni ne mogu postići.
- Emocionalne veze s roditeljima i odgajateljima su površne
- Ne pokazuju anksioznost zbog separacije
- Lako stječu poznanike ali ih ne mogu i dulje vremena zadržati

TRETMAN

- Na vrijeme prepoznati i dijagnosticirati
- Budući da se indikatori hiperaktivnosti ne mogu u potpunosti ukloniti zadaća tretmana je ublažiti ih pravilnim dosljednim postupcima

OSNOVNA PRAVILA ZA RAD S DJETETOM U ŠKOLI

- Sjediti u prvim klupama.
- Okružiti djecom dobrog ponašanja.
- Minimalizirati vidne i slušne podražaje
- Upute davati jasno, dobro artikulirano, jednostavno (samo jedan zadatak), a govoriti glasno i sporo kako bi se informacija mogla prihvatiti .
- Verbalne informacije dobro je dati popraćene slikama , modelima (princip zornog učenja).
- Tražiti češće povratnu informaciju kako bismo bili sigurni da nas dijete prati.
- Instrukcije treba ponavljati, hrabriti dijete da ponavlja, posebno da izrazi ono što misli da je rečeno. Aktivno sudjelovanje usmjerava pažnju i reducira distraktibilnost.
- Novi materijali daju se na početku sata , napišu se na ploču kako bi bili dostupni čitav sat učeniku.
- Stimulirati što više i pohvaljivati za svaki napredak.
- Ne davati dulje tekstove za čitanje.
- Tolerirati nespretniji rukopis.
- Preferirati usmeno ispitivanje.
- Kod pismenih ispita davati manje zadataka.

Stoga su učiteljevi osnovni zadatci:

- uočiti učenikove specifične teškoće,
- prepoznati njegove potencijale i jake strane,
- ohrabrivati ga,
- adekvatnim metodama poučavanja poticati učenikov razvoj na područjima u kojima je uspješan
- stvoriti pozitivno ozračje
- izdvojiti i izvedbeno smanjiti obrazovne one sadržaje koje učenik doista može svladati

LITERATURA :

- Davis,R.,Braun,E. (2001.) Dar disleksije.Zagreb, Linea
- Galić-Jušić,I. (2004.) Djeca s teškoćama u učenju. Rad na spoznajnom razvoju, vještinama učenja, emocijama i motivaciji. Lekenik, Ostvarenje
- Posokhova,I. (2007.) Kako pomoći djetetu s teškoćama u čitanju i pisanju. Lekenik, Ostvarenje
- Čudina – Obradović,M. (2002): Igrom do čitanja, igre i aktivnosti za razvijanje vještina čitanja. Zagreb, Školska knjiga
- Dennison,P.,Dennison,G.(2007):Brain Gymija:Povratak užitku učenja. Ostvarenje.
- Dennison,P.,Dennison,G.(2007):Brain Gymija:Povratak užitku učenja.Ostvarenje.
- Zrilić,S. (2022.): Djeca s teškoćama u inkluzivnom vrtiću i školi: suvremeni pristup i metode učenja. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada ; Zadar: Sveučilište u Zadru

HVALA NA PAŽNJI!

